

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

télyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezésérubben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Szervezkedjünk!

Közéletünk ege tiszta. Itt-ott uszkál csak egy-két felhőfoslány. A levegő tikkadt, hangtalan. Unalmas egyhangúság mindenfelé.

De mindez csak látszat. Aki jól megfigyeli, látja az ég alján fel-fellövelő fényvillanásokat, melyek közelgő nagy zivatarok előjelei. A nyomott hangtalanság csak a visszafojtott harez vágy készülődéseit leplezi. Csönd a vihar előtt. Hamu alatt lappang az égő zsarátnok, mely csak egy kis szellőlegyintésre vár, hogy lángra lobbanjon.

A közel jövőben országszerte nagy erős küzdelmek színhelye lesz közéletünk minden zegzuga. Helyi és országos jelszavak, párt- és egyéni érdekek, elvek és meggyőzések fognak egymással szembeszállni. Társas életünk csöndes erdeinek mélyein és tisztásain nemes vadakra készülő vadászat lármája kezdi nemsokára izgalomba hozni a kedélyeket.

Igy lesz ez szerte az egész országban. Így lesz nálunk is. Ez elől kitérni nem lehet. Tehát *készülni* kell hozzá, kinek-kinek a maga izlése, rokonszenve, meggyőződése és elvei szerint.

Komoly, lélekerős, higgadt férfiakra van szükség minden oldalon. Bátrakra, de nem vakmerőkre; határozottakra, de nem meggondolatlanokra. Vezérekre, akiket a tömeg nyugodt bizalommal követhet.

Elvégre a nyilvános közéletben a harcoknak és küzdelmeknek mindig megvan a maguk törvényes jogezimük. Azokat kárhóztatni, elítélni sohasem szabad; azok mindig szépek és hasznosak mindaddig, míg a küzdőterén *elvek* állnak elvekkel szemben, meggyőzések meggyőzésekkel szemben, igaz, önzetlen férfiak igaz, önzetlen férfiakkal szemben.

Az ilyen küzdelmekben is kapnak és osztanak csapásokat, de azok nem halálosak és nem mérgezett élű szabályok öldöklései, hanem az alkotmányos élet lovagias mérkőzései, melyekben győzők és legyőzöttek tisztelik egymást és egymás meggyőződéseit, a mellett, hogy kiki a saját egyéniségének és elveinek érvényesülésére törekszik. A mihez mindenkinek joga van.

Csak a harez ádáz ne legyen! Csak afele

irtóháboru ne legyen, a melynek fegyverei a szenvedélyek és gyűlölet izzó tűzében edződnek. s a melynek oka és célja nem gyökerezik semmi magasabb etikai törekvés érzésében, csupán a *személyek* iránti ellenszenv indulataiban!

Ilyen küzdelemtől mentse meg az isten a mi társadalmi és közéletünket! Meg az olyantól, mely a *vallásfelekezetek* közötti békének megzavarásával kiszámíthatlan károkat okoz a társadalomnak és a közéletnek minden vetéseiben! — Valóságos elemi csapás lenne az ilyen harez a mi vármegyénkben.

Szereplő vezérférfiaink józanságától, hazaszeretetétől, helyi érdekeink iránti ragaszkodásuktól el is lehet várni, remélni is bizton, hogy nálunk a közéleti küzdelmek nem fognak lealacsonyodni a személyek és vallásfelekezetek elleni herczehurezák posványába, hanem kezdettől fogva mindvégig megmaradnak az *elvek* magaslatán.

Jól tudjuk azonban, hogy az elvek nem pusztán üres jelszavak, hanem azokat férfiak hordozzák szívükben, szájukon és tetteikben.

Az ilyen férfiak álljanak össze csoportokba, kiki a maga meggyőződésének zászlaja alá, s gyűjtsék össze egy-egy táborba a velük érzésben és értelemben rokonszervező elemeket.

Mert a tömegek most magukra vannak hagyva, tájékozatlanok és ingadozók, vagy bátor-talanok a nagy bizonytalanságban. Itt-ott látni ugyan a szervezkedésnek némi jeleit, de azok még csak inkább tapogatózások és szubjektív kritikák, semmint elvi alapon való tömörülésnek biznyságai.

Pedig ha majd az idő eljön, a nagy tömeget késő lesz felvilágosítani, hogy itt tulajdonképpen elvi harez folyik. Az aztán megy vaktában oda, a hova legelőbb hívják, a nélkül, hogy tudná, miről is van szó.

A számokban összegezhető „közvélemény” egyes részeesekeit nemes ideálok aranyával kell a helyi és országos pártalakulások érdekkörébe vonni, nem pedig azzal, a mi cseng és bankóra váltható. Hozzá kell szoktatni az alantabb járó elméket is a magasabb célok iránt való önzetlen ragaszkodáshoz. Apránként tanítgatni kell őket az elvek és egyéni érdekek közti különb-

ségre, az önálló gondolkodásra és a független elhatározással járó emberi méltóság megbecsülésére.

Teremteni kell lehetőleg tisztult, világos fel-fogást hazánk és vármegyénk érdekeinek megismeréséhez, már természetesen az egyes irányzatok megalakulásához képest úgy, a mint ezen közérdekek szolgálásának útját a különböző vezérférfiak, a saját meggyőződésük világánál, leg-egyenesebbnek és legezélravezetőbbnek látják.

Csak *elvtelen* tömegekkel, hatalmaskodó erőszakkal, olesó hitegetésekkel vagy a demoralizáló anyagi eszközök felhasználásával ne menjünk a küzdelembe! Tiszteljük meg egymást azzal a biztos föltevessel, hogy a másik táborban lévőknek is megvan a maguk tiszta, önzetlen és végeredményében egy-ugyanazon magasztos célra törekvő meggyőződésük.

Senki sem lehet oly elbizakodott, — ha úgy önmagával bizalmasan szóba áll, — hogy meg merne arra esküdni, hogy a közélet helyes vezetésének irányelvei közül ő találta meg az abszolút tökéletes igazságot és hogy egy más, tanult, művelt embernek ne lehessenek épen oly önzetlen, tiszta, jó szándékai, mint neki.

Legyen a jelszó: győzzön mindenben az irányzat, mely relativ jobbnak látszik a másiknál, és az, mely mellett a közvéleményben *elvi* alapon többség alakul.

Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha idejekorán szervezkedünk és apródonkint beléoltjuk a hozzánk csatlakozó tömegek lelkébe a közéleti tisztultabb fogalmak irányelveit s a közönyös nembánomság szolgálatkészsége helyébe az öntudatos meggyőződés férfias bátorságát.

Ehhez persze nem elegendő egy-két üres nap és az utolsó héten elmondott különben szép és tartalmas, ékes szónoklat. Ehhez évek hosszú során át tartó állandó munkásság szükséges: oktató és lelkesítő, megnyerő és együttartó.

De valamikor mégis csak el kell kezdeni. Az aluzékonyaságból fel kell ébrednünk, mert az elvtelen tömeg a nyakunkra nő és aztán nem birunk vele se jobbról, se balról.

Ezért mondjuk ismét és ismét, hogy — *„szervezkedjünk!”*

Még nem késő. De már éppen itt az ideje.

T Á R C Z A.

Párisi képek.

— A „Gömör-Kishont” eredeti tárczája. —
Irtá: HLAVÁTS ANDOR.

Az omnibuszok.

— Ha Ön Párisba érkezik, — mondá egy kedves utitársnóm, ki az év szebbik felét a világ fővárosában szokta tölteni s kívül szerencsém volt Bástól Párisig együtt utazni, — első mi Önnek fel fog tűnni, a közlekedési eszközök nagy tarkasága. A népesebb utzúakon ugyanazon pár sinen egymásután fog látni robogni gőzviesználist, villamost és löfejűt, a sinek mellett meg a döcögő háromfogatu gólyák*) számos változatát.

S igaza volt a kis doktornénak (a férje itt Párisban orvos), a ki hozzá tréfásan jegyzé meg:

— De aztán jól össze is kell ám szednie az embernek Budapesten kiesiszolt „közlekedési érzékét”, hogy örökös „complet”-vel (megtelt) órákig fel ne tartóztassák utjában!

Immár hat hete mult, hogy Párisban időzöm és — a mi itt rengeteg nagy előny — kezdem ismerni a legkényelmesebb közlekedési módozatokat. Mert ilyenek bőven vannak; ugyanazon célhoz számos ut vezet.

En a Boulevard du Montparnasse és a Boulevard Saint-Michel találkozásánál lakom. Ha a kiállításnak a III. Sándor hidja körüli részébe akarok jutni, felszállhatok az ablakom alatt elhaladó Montrouge Gare de l'Est-i gőzkocsira (notandum: itt minden kocsis, a mely nem fiaker vagy magánfogató, „tramway”) és a megváltott „correspondence”-szal az ut folyamán a következő járművekre szállhatok át: Panthéon-Place Courcelles, Gare de Lyon-Pont de l'Alma, Place Saint Michel-Exposition,

*) Gólyának nevezik Budapesten a szorosabb értelemben vett omnibuszt.

Hotel de Ville-Porte Maillot, Gare de l'Est-Place de la Concorde, s még nem állok érte jót, hogy nehányat ki nem hagytam.

Reggeltől délig a kocsik — kivéve melyek közvetlen a kiállításához visznek — kevésbé vannak igénybe véve; déltől késő estig azonban a kiállítás egyes pontjai felé haladó összes kocsik (így a kiállítás vincennes-i függeléke felé vivők is), valamint a nagyobb forgalmi pontokat összekötők, csaknem mindig már a kiinduló állomásnál megteltek és bizony nagy művészet, kivált a tapasztalatlan jövevénynek, helyet kapni.

Rendes eljárás a tranwayk használatánál a következő:

Ha az ember valamely kocsis kiinduló állomásán akar felszállni, ezt minden ceremónia nélkül megteheti. Egy kis előretolódás — a hol lehet! — a rengeteg várakozó ember közt, kivált ha az ut sietős, nem árt, mi mellett csak a pénztárczánkra és az óránkra kell erősen ügyelni. Sok helyt azonban kötélsorompót huznak s az érkező ideje szerint páronként kell egymás háta mögé sorakozni. Szerencsés ember, a ki esetleg jó elől a párok közé észrevétlenül be tud csuszni, mert $\frac{1}{2}$ —1 órával hamarabb jut helyhez. Ha észreveszik az önbeesempészetet, rögtön hallatszik az „à la queue” (sorompó!) kiáltás a várakozók részéről. Hol a kocsis sürűn közlekednek, ott kevésbé fordulnak elő ily embertorlódások, legalább a kiindulási állomásnál; s azért általában legezésérubben ott felszállani.

Az utközben, valamely arrét-nél (megálló) való felszállás bajosabb. Főkép azért, mert átlag minden második megállóhelynél csatlakozása van valamely más irányból jövő kocsinak. Ily helyeken, t. i.: az ottani Compagnie Generale des Omnibus-ban (jegyiroda) számot kell kérni (numeros) s a számok sorrendje szerint lehet csak felszállani, ha van hely! Egy kocsiba csak annyi ember szállhat, a hány ülőhely van; ezenkívül a plate-forme-on (kocsitorház) is állhat — de a kocsis belsejé-

ben soha! — meghatározott számu ember, mire szigoruan ügyelnek. A numerora akkor is szükség van, ha az ember más vonalon érkezett s át akar szállni. — Minden ily átszálló állomáson van a szükséghez képest 1—3 ellenőr, ki az utasok számát ellenőrzi (mit különben a kocsis hátsó falán alkalmazott villanyos vagy egyszerű gépszerkezetű számláló készülék is meg tesz) és az átszálló jegyeket (correspondence) árulja; mit azonban a kocsivezetőnél is válthatni.

A viteldij általán — tekintve a nagy távolságokat — alacsonyának mondható. Az I—II. osztályu rendszer csak a villanyosoknál (mi itt új intézmény) található, valamint vicználistoknál; ellenben a simpla gőzkocsiknál*) — melyek mind emeletesek — és a gólyáknál nem. Az egyetlen egységdíj a város határán belül bármint átszállójegyéért és minden egy vonalra szorítózó vitelért, a kocsis belsejében 30 centimes (körülbelül 14 krajczár); a plate-forme-on és az imperiálón (emelet, földézet) egy vonalra 15 c. fizetendő. Az átszállójegy ára itt is 30 c. — Drágább vitelbér csak a városi határon (barrière) túl terjedő meneteknél van, pl. ha az ember Saint-Cloudba, Versaillesba, vagy akárcsak az erődítvények (fortifications) mögött elhuzódó Neuilly-be, Charentonba stb. akar jutni. Ez esetekben a határnál kell ráfizetni a rendes díjra.

Külön beszámítás alá esnek pl. az Étoile-térről, (mely maga is a város határán, a Champs-Elysees torokolatánál van) Saint-Germain-en-Laye-be stb. vivő apró vicználistok, melyek némelyikén étkező kocsis is van.

Megemlítem itt azon parányi, 1—2 ló által vont keskenyvágyu vasuti kocsikat, melyek a festői Bois de Boulogne egyik pontját a Jardin d'Acclimatation közep-részevel kötik össze. Ezek alig két méter magas kocsik,

*) Csak a könnyebbség kedvéért nevezem így. Ezek voltaképpen villamérről kombinált légnymásra berendezett gépek, melyek járása azonban alig különbözik a gőzgéptől.

Félszázad suhant el immár hazánk felett ama horus, gyásznap óta, melyen legjobbjaink nemes életét golyóval és megalázó bitófa halállal végezte ki az idegen segítséggel hatalomra jutott katonai, osztrák zsoldosok. Napról-napra fogy azon dicső hőseink száma, a kik nemzetünk nagy harczát végig harsogva, a napot: 1849. október hatodikát is átélték, s a kiknek szívén végignyílalt a gaztett hallatára a bajtársi fájdalom, a hazafiúi szegény és a nemzeti gyűlöletnek szuro érzete. Folyton, folyvást kevesbednek ők, a dicsők, a kiknek szívén és lelkén a gyorsan jövő évfordulón újra és újra, eleven erővel átviharzanak a fájó érzelmek. Mi azóta, immár a második nemzedék ez érzelmeknek már nem mindegyikét érezzük át, vagy legalább nem oly erővel. A mi szívünkben kell, hogy a legerősebb a nemzeti kegyelet legyen, melylyel ama nagyjaink emlékének áldozunk. Evről-évről elzarándokolunk és — a mig magyar lesz a magyar! — kell is, hogy kegyeletben elzarándokoljunk az aradi golgothához, de mi már nem annyira sirni, s nem is szegyenkezni, hanem inkább azért, hogy a megváltók dicső tetteiből és mártír-halálának emlékéből tanuljuk és tanítsuk, hogyan kell a hazát forrón, utolsó esepv vérünkkel is szeretnünk! Ez érzelmek sugallják és vezetik országoszerre október hatodik gyásznapjainkat is.

Az aradi vértanúk halálának ötvenegyedik évfordulója alkalmából a helybeli egy. prot. főgimnázium Tompa-köre szombat délelőtt 10 órakor gyászünnepeket tart, mely alkalommal dr. Veres Samu tanár megnyitó beszéde után Vladár József ifj. elnök rövid felolvasásban fog megemlékezni október 6-ról, történetünk e gyászos emlékü napjáról, Nagy Sándor és Kullmann Sándor alkalmi költeményeket fognak szavalni. Az ünnepélyen részt vesz a gimnáziumi énekkar is Matolcsy Pál vezetésével.

Tanulmányút az 1900-ik évi párisi világkiállításon.

Nem tudom, lesz-e képes rövid sorokban hű képet nyújtani azon nagy haladásról, a melylyel a művelt nemzetek a huszadik század e magas ünnepén, e fényes kiállításon bemutatkoztak?

Bár a fejlettség és művelődés a nyugoti államokban magas fokon áll; mégis e rendkívüli kiállításon a fességségnek bizonyos nemével jelentek meg az idegen államok kiállításai.

Oly benyomást tesz az emberre ezen kiállítás képe: mintha igen magas vendéglátóhoz készülve, felette gondos öltözékben, kifogástalan modorral s nagy készütséggel jelenünk meg.

Igy vannak a kiállítók a vendéglátó Párisal: ily magas készütséggel, modorral és csinnal jelentek meg ottan, hogy az ez nagy hatalmának hódolva, egytől hirtessék a világnak a tudni vágy, az akaraterő, laukadatlan szorgalom s munkásság diadalmát!

Az ihletéségtől meghatottan állunk meg annyi nemes, annyi fenséges, az emberi szellemet oly magas fokra emelő munka s látvány előtt; önkénytelenül jut eszünkbe a gondolat, hogy itt az emberek önmagukat mulják felül: lehet-e még ennél is kívánatosabbat, tökéletesebbet mivelni? — s mindazon sok remek-mű, fenséges alkotás magán viseli a könnyedség jellegét, számúzve magából a mesterkéltetés s erőltetés minden fogását; mindenem meglátszik az ész és kéz biztonsága.

Ha tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy a kiállításon szoros bírálat után állított ki minden kiállító; oly óriási halmazát látjuk a remek műveknek, miszerint bátran elmondhatnók, hogy: a tizenkilencedik század végeig elértük az emberi képesség netovábbját! Pedig nem úgy van; a huszadik századba lépéssel be van ott mutatva a hatalmas nyugoti államok által olyan új irány, a mely egy egész újabb századra, újabb és újabb problémákat vetett fel, melyeknek kultiválása s fejtegetése újabb szellemi erőt, kettőzített szorgalmat s nagyobb akaraterőt igényel, vagyis: ezen újabb problémák hivatva lesznek gondolkodó képességünket nagyobb mértékben fokozni, fejleszteni.

Valjon miben keressük e nagy haladás okát? Tár-

olyformák mint egy élére állított gyufakatalya, úgy, hogy az egész kocsi az alvár fölött csak két egymásnak háttal támasztott kis padkából és a tetőzetből áll. Az egész egy játékszer, de felnőt emberek is szívesen elülnek rajta.

Igen kényelmes közlekedési eszköz Párisban a hajó. A kis monche (légy; így nevezik a rendes személyszállító propellereket, melyek bizony nem oly nagyok, sem nem oly szépek, mint a budapesti oldalkerekes Hattyú, Sas, Feeske vagy Solyom!) rövid $\frac{3}{4}$ óra alatt 10 centimesért a Marne torkolatánál fekvő Charenton-tól illetőleg — ami idem per idem — a vauzennesi kiállítás kikötőhelyétől Páris másik végéig, Auteuil-ig elvisz, tehát körülbelül akkora távolságra, mint a budapesti vámbáztól promontorig. S a mellett nyugodtan és gyorsan halad (bezzeg a Seine nem oly haragos, nagy folyó, mint a mi Dunánk!), és 5—10 perczenként közlekedik. Vasár- és ünnepnapon a viteldíjat 20 centimesra emelik. A tisztán alkalomszerű u. n. kiállítási hajók (service speciale de l'Exposition) által szedett egységes viteldíj 25 c — E hajóknál az ellenőrzés mig egyrészt gyors, másrészt szinte felelőtlen s annyira ellenőrzés nélküli, hogy a hajókon való közlekedés könnyen végzettség válhatik, ha figyelembe vesszük azt az óriási forgalmat, melyet a moncheok lebonyolítanak. A kikötésnél például nem használnak pallót — miként Budapesten minden hajónál — hanem a hajó folytonos ringása közben kell a hajóról egyenesen a kikötő hidra lépni, miközben egyetlen hajós tartja kezében a tönkre hevenyén csavart kötelet. Az utasokat folyton siettetik („avancs, messieurs, avancs“), s a hajó eloldva már teljes gözzel megindul, mikor 2—3 utas sietve még ráugrik. — Notabene ilyen haszontalan ellenőrzés van az itteni vasutaknál és a pályaudvarokon, mi már sok ember testi épségébe került.

Ettől eltekintve azonban a hajóközlekedés a legjobb s legolcsóbb Párisban; a tolongás is aránylag legkisebb

sadalmi vagy közgazdasági viszonyaikban? Ez utóbbi szerint fel kell tételezni, hogy már előzőleg is hatalmas lendülettel kellett bírnunk iparuk s kereskedelmüknek; mert hiszen a nyugoti államok inkább indusztriális, mint agrikulatális államok voltak már a multban is; ezen körülmény okolja meg világraszóló haladásukat, a midőn már oly messzire visszatérőleg a multba, piacot teremtettek gyártmányaiknak, műiparuknak, művésztüknek ugyszólván az egész világon; nem esoda aztán, hogyha az a hatalmas mozgóerő: a pénz odaözönlött a világ minden részéből. De a midőn már piacot teremtettek maguknak, ugyszólván az egész világon, oly ipari produktumokat voltak képesek odaállítani, melyeket elismeréssel fogadtak, dacára drága voltuknak.

Tagadhatatlan tény az, hogy a honi ipar pártolása hathatós eszközül szolgált nekik ugy szellemi, mint anyagi gyarapodásukhoz. Igaz, hogy fogyasztó közönségük csak a honihoz volt utalva; de kellett, hogy belássák azt, miszerint a fogyasztó közönségnek épp oly érdeke az ipar fejlesztése, mint maguknak az iparosoknak s így hozzájárulva az ipar fejlesztéséhez a honi iparpártolással, áldozatok árán is megteremtették a hatalmas nagyipart; társadalmi felfogásuk helyessége okolja meg, hogy az az ipar, melyet a fogyasztó közönség folytonosan igénybe vesz, fejlődjék, gyarapodjék; mert elvitathatlan tény az, hogy csak az ipar és kereskedelem fejlődése s gyarapodása után fejlődhet és gazdagodhat az ország is; s csak ezek után vehet nagyobb lendületet minden kulturális intézmény is. Ezen körülményt ily tapasztalatok után többé kétségbe vonni nem lehet! Ezen tapasztalatok igaz voltáról befejezett tények számolnak be.

A nyugoti államok fogyasztó közönségének izlése a szép és jó iránt annyira kifejezett, hogy igényeiknek valóságos kincsekkel adóznak: lakosztályaikat pazarul rendezik be. Emellett tanuskodnak, egyes darabok úgy, mint teljes lakberendezések, melyek kiállításra vannak s valóságos vagyont képviselnek.

Ezreket áldoznak egyes darabokért. Lakberendezésük oly sokoldalú, hogy az ipart, iparművészetet teljesen felölelik, igénybe veszik. Lakásaikban különféle stíli butorokon, butorzatokon kívül ott vannak a drága gobelin szőnyegek, szalon zene-automaták, a festészet, szobrászat remekei stb. Ez bizonyára a vagyonságnakra mutat, de első sorban műérzéküknek fejlettségére vall ezek iránt való előszeretetük.

Ily körülmények között elképzelhető az ipar, műipar s művészet fejlődése, gyarapodása. Ha Magyarországon csak felerősben támogatná a fogyasztó közönség iparunkat; ha belátná, hogy az ő érdekében is kívánatos, — bizonyára rövid idő alatt versenyképessé lenne iparunk a külfölddel szemben. Nem akarom ezzel azt mondani, mintha iparunk ma is nem volna már versenyképes, mert hiszen a magyarnak különös adománya az, hogy fogékony minden jó és szép iránt. Ézen tulajdonért elég sok magyar munkás előismerésnek, kedvelt, ségnek örvend a külföldön. Ha Magyarországot politikai multja nem gátolja vala haladásában, talán az első között foglalna helyet ma minden téren.

Versenyképesek vagyunk és leszünk sok tekintetben: legalább is annyiban, amennyi arányos fejlődésünk előmozdításához szükséges; s amennyiben nagyközönségünk igénye megkívánja és ha fogyasztó közönségünk a honi ipart fogja támogatni. Leghathatósabban pedig úgy támogatná máris értékes iparunkat a fogyasztó közönség, ha végkép felhagyna a külfölddel; ha végre elhatározná magát arra, hogy oly iparcikkéért, melyeknél jobbat kap itthon, nem küldene ezreket a külföldre. De nem is ezrek, hanem milliók azok, a miket külföldre küldünk, azon édes reményben, hogy jobbat kapunk; talán szebbet vagy olcsóbbat? Ez roppant nagy esalódás! mert azt, ami a miénkél jobb, azt mi nem tudjuk megfizetni. Oly árért azonban, melyet a külföldi cikkekért fizetünk. — mi is előállítunk; miért tehát odamenni?

A francia, az angol, a német nem vesz mástól. Ők önmagukat kielégítik. Vesznek nyers anyagot tőlünk is; azt sem azért, mintha a másé jobb volna, hanem azért, mert roppant igényeiknek, fogyasztásuknak kevés a saját termésük.

Mi eladjuk jó nyersterményeinket a külföldnek olcsón, mert más kisebb nemzetek is eladnak s így konkurencia fejlődik ki; önálló iparunk nem lévén, tul kell adni nyersterményeinket; miután gyáraink nincsenek, nem vagyunk képesek feldolgozni; eladjuk tehát

rajta, helyesebben mondva: a várakozási kényszer a legenyhébb. — Sajnos azonban csak a Seine irányában használható.

Ugyanesek kevés vonalon élvezhetni a villamos vasutak által nyújtott előnyt (ide nem számítva a légnyomással kombináltakat). Mindössze 4—5 vonalról van tudomásom. Ezek is újak — talán a Place de Clichy-ről kiindulót kivéve, — de általában kényelmesek; persze vasár- és ünnepnapoktól eltekintve. Az egységes vitelben itt 10—20, illetve nagyobb távolságra 15—30 c. osztály szerint. A correspondance-ok ezekre is külön díj nélkül érvényesek. Notandum a kocsik igen csinosak s a II. o. ülőhelyek is — legalább a támlán — bőrpárnázvák. Külön említést érdemel az e kocsikon alkalmazott és Párisban igazán nélkülözhetetlen gyorsfékezőkészülék. A villamos különben Thomson-Houston gyártmány.

Igen olcsó, czélszerű, de nem épen kellemes közlekedési eszköz Párisban a Chemin de fer de Ceinture, mely mint neve is mutatja, egész Párist körüljárja. Rendes nagy vonat, mely majd annyit jár föld alatt, mint szabad pályán. (Ép ez az, a mi kellemetlen; az ember az alagutakon betűlő füsttől majd megfullad). Olykor 16—20 első és másodosztályú vagon van egy locomotiv mögé kapcsolva. Öt-tíz perczenként indul egy vonat, tehát oly sűrűn egymásután, hogy nem egyszer az egyik vonat kénytelen nyílt pályán vesztegelni, mert az előtte levő másik még nem hagyta el a pályaudvart. E vonatknál van I. és II. zona. Amaz a két első állomásra használható (quasi szomszédos forgalom) ára 15, illetőleg 30 c.; a második zónás jeggyel egész Párist körül lehet utazni.

Van azután még egy csomó földalatti és földfölötti helyi érdekű vasut (Chemin de fer de Seeaux, Odéon-Arpajon ect.), melyek közül a villanyerőre berendezett és egészen a budapesti földalatti pendánsjára készült Chemin de fer Metropolitan úgy a műalkotás szépsége, mint — concedaljuk, hogy csak a kiállítási idő alatt — a

idegenbe, hogy olcsón szerzett nyersterményünket feldolgozva, hozzánk drágán visszajuttassák. Látható ezen körülményből, mennyire ideje, égető ideje már a magyaripar komoly támogatásának; mennyire égető a külföld behozatalának ellensúlyozása, mert hiszen, mint mondtam: az igazi, jó külföldi iparcikket nem tudjuk megfizetni!

Ne ragaszkodjunk tehát a hirnévhez, a „külföldi“-hez; a „párisi“, „bécsi“ vagy „londoni“-hoz, mert akkor országunk mindig hátrább marad egy lépéssel.

Emeljük országunkat azon nivóra, melyen a külföld áll; annyi kibotokt millió árán lehetséges az, a mennyit oda kijuttatunk! Csakis úgy fogja elérni Magyarország nagy hírnevét, ha tényekkel bizonyítja be életképességünket a külfölddel szemben; jobban előismernek tényezőnek, ha látják, hogy nem szorulunk rájuk.

A magas kormány ma már mindent elkövet az ipartámogatása érdekében; hiszen máris megvan az áldásos eredmény: oly impozáns jelenség a magyar kiállítás képe a párisi kiállításon, hogy annak remek keretében teljesen beleillik s az ember éppen oly szívesen elődök benne, mint a francziák vagy másokiban.

Magyarország tizenhat különböző helyen állított ki a beláthatlan, nagy kiállítási területen, a mint azt a különböző természetű produktumok csoportosítása megkívánta.

Ott tündöklök iparunk, műiparunk, művésztünk, mezőgazdaság, erdőszet, közoktatásügy, hadügy stb. fényesen, szakszerűen rendezve s bizony egyenlő érdekelt-séggel szemlélik az idegenek.

Egy órányira Párisból St. Vincennesben van az annexe, pótkiállítás, óriási területen. Ott láthatók diszes pavillonokban a technika legújabb találmányu munkagépek: gáz, gőz, villamos, benzín, petroleum stb. motorok, mind üzemben, e területen látható diszes, colossális pavillonban. Magyarország vasuti közlekedésének felszerelési eszközei, egyetemben a külföldiekével s bizony örömmel tölt el azon tapasztalás és tudat, hogy e téren is az első között foglalunk helyet.

Párisban, a Szajna partján sorakoznak a különböző nemzetek pavillonjai: ezek képezik a rue des nations — nemzetek utcáját. E festői szépségű utcasorban tündöklök a magyar pavillon is, valóságos mása az ezred éves budapesti kiállítás pavillonjának: „Vajda Hunyad“-várának. Belsejében történelmi nevezettségű kincsekkel. Ezen műemlékek valóságos attractiót gyakorolnak az idegenekre, alig van valamely intézet, a mely elmulasztaná tanulmányozását.

A „Champs de Marche“-on, ez óriási téren, — mely már oly sok, nevezetes világkiállításnak volt színhelye — emelkednek az architektúrában buja gazdagságu, remek kiállítási csarnokok, melyekben láthatók az ipari termékek gazdag sorozata. A butorjai és decorative lakberendezések mesés gazdagságu; ott van az izlés, a finomság, a gazdagság netovábbja. Nem nagyítás ez utóbbi kifejezés, Kuriozumképen megemlítek a sok közül egy szalon berendezési butorzatot: csak öt darabból állt, hatszázötvenezer frank értékben! De így látni ezt ott minden téren.

Nagy díszetere válik a kiállítási épületek tervezőinek, hogy ezen csarnokok akként építvők, hogy be- és kijáratuk egymásba nyilanak, miáltal a csoportok kényelmes szemléltetését biztosítják a látogatóknak; s így a szemlélő minden csoportot végig nézhet. Hosszu „U“ alakban épült csoport ez s mintegy ezer folyóméternyi tesz hosszúsága. Ezen csarnokokban látjuk a szövőipar, ruházati, üveg, majolika, műöttvőség, zene, hangszer és mindennemű közművelődési ipartermékeket, a legnagyobb változatosság és újításban bemutatva.

Ezen csarnokokban látható a villamotechnika magas fejlettsége: az erőtvitel; ma már minden gépet villamos motorok hajtának, tanubizonyosága ez is az ipar magas fejlettségének. Fogalmat mindezekről csak ott, helyben szerezhetünk, de a villamvilágítás tökéletességéről is.

A kiállításnak egy messzebb eső része az „Esplanade des Invalides“ vagyis: az Invalidusok terére menve, ismét újabb, remek csarnokokot látunk.

Ezen óriási tér ma a kiállítás céljainak megfelelően csarnokokkal épített be. Itt is „U“ alakot képeznek a kapcsolatosan épített csarnokok; a középen képződő téren a horticultura remek növényzetével varázsolja tündériessé az egész csoportozatot.

Ezen csarnokok magukban foglalják az iparműve-

közbiztonsági szempontok mintaszerű elhanyagolása által kiválók.

Legfontosabb és legeredettebb közlekedési eszköz azonban kétségkívül a fiaker, mely Párisban ugyanesak bőven található, azonban magamfajta pénzöségű ember által minél kevesebbet vehető igénybe. Il faut passer par là!

Látnivaló, hogy ennyi mindenféle jármű között — nem is szólva holmi jelentéktelen egyfogatú lovasutakról (Saint-Sulpice—Autenil stb.) és a kiállítás alkalmából létesített s facultative használható ötfogatú nagy társaskocsikról — eligazodni vagy épen kipuhatolni azt, hogy melyik a legalkalmasabb: meglehetősen gyakorlatot igényel.

En például ha a kiállításba akarok menni, nem veszem igénybe egyik Tramwayt sem, mely szinte ablakom alatt, egyenesen vagy átszállóval a kiállítás felé halad. Hanem lesétálok gyalog a Gare du Montparnasse-ig s ott felszálok az onnét Place de l'Étoile felé kiinduló villamosra. Ünnepnapokon is — potom 15 centimesért — $\frac{1}{4}$ óra alatt helyhez jutok (nagy record!). — Ha a Bois de Boulogne-ba, vagy a Jardin d'Acclimatation-ba (fűvészert) szeretnék mielőbb kijutni, nem váltok correspondence t a Montrouge és Gare de l'Est között sűrűn közlekedő gőzkocsin (vagy, ha úgy tetszik: légnyomású kocsin) úgy, hogy azután kényszerítve legyek az átszállónál, a Chatelet színház előtt $\frac{1}{2}$ usque 1 óráig ácsorogni, mig nagy nehezen egy állóhelyet rámolvas a Porte Maillot felé baktató gölya kocsivezetője; hanem felmegyek a szomszéd Rue St-Jacques-on át haladó gölya imperiáljára (mindig van hely) váltok itt vonaljegyvet, miáltal megtakarítok 15 c-t; azután szállva a Chatelet-nél, szépen elgyalogolok a néhány száz lépésnyire elfekvő Hotel de Ville-ig (városház), hol mint kiinduló állomáson mindig kapok kocsit (15 ill. 30 c.) a Jardin d'Acclimatation-hoz, illetőleg a festői Bois de Boulogne azon bejáratáig, melyet egy a XVIII században igen kedvelt játékról (jeu de Mail) Porte Maillot-nak hívnak

szet: festészet, szobrászat, építészeti tervezetek stb. Itt láthatók ismét a francia iparművészetek: butorzatok, lakáskorlátok. Az elmúlt századok francia uralkodóinak mesés lakberendezési természetben, roppant vagyon képviselve itt már mindenki kénytelen meghajolni a francia iparművészetek nagysága előtt. Tovább haladva, látjuk az angolok remek kiállítását: különösen kitűnnek a főgarnitúráik konfortjukkal; simaságukkal s egyszerűségükkel. Értékes butorzatok, többnyire politurozottak s vagy valódi mahagoni vagy ennek hű utánzata, de mindig sötét színben tartják.

Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy ezen butorok egyszerűségük, simaságuk mellett ocsók; nem ocsók, ellenkezőleg: drágák, illetve értékesek, mert alakjuk az emberi test idomaihoz van formálva; még az ülések is az emberi test idomaihoz vannak kivágyva s ezért igen kényelmesek. Meglepő az egész kiállításra már az első tekintetre az, mennyire új irány tört utat magának a műiparban. A „secessio“, ezen egyéni fel fogásból eredő új stílus. Ezt a stílust modernizálja az egész művelt nyugat ipara, művészete s oly sikerrrel, hogy mindenfelé tért hódít. Leginkább lakberendezés, tárgyakon kultiválják; de már kiterjedt mindenre: a falakon, mennyezeten, szőnyegeken, üveg, porcellán, majolika edényeken stb. emeli az értéket. Itt láthatjuk a „Gobelin“ szőnyegek nagy művészi értékét: egy-egy nagyobb Gobelin-szőnyeg árát fogalmat szerezhetünk, ha megtudjuk, hogy egy-egy négyzetméterén egyetlen kitérő munkás másfél évig dolgozik, minthogy a valódi Gobelinek nem géppel, de szabadkézzel szövöttek a képzelhető legerdekesebb módon.

S mindezen drágaság, ezen sok remek mű elhelyezésre, megvételre talál a francziák s egyéb gazdag nemzeteknél. Mindezekből látható, hogy ily körülmények között haladhat, fejlődhet s egyszersmind gazdagodhat is az ipar s boldogulhat az iparos.

Nem hagyhatom említés nélkül azt sem, hogy Magyarország kiállítása illetve a magyar kiállító felette kitűnnek a kiállításra; oly versenyképességet tanúsítottak, hogy — kivéve a francziákat — egyetlen nemzet sem helyezkedhet fölök, legalább is egy nívón állanak azokkal igen sok tekintetben.

Ha összehasonlítom az 1878-iki párisi világkiállítást, melynek teljes képe élénk emléken van — az 1900-ik évvel — bár az időköz két évtized — mégis aránylag a haladás oly nagymérvű, miszerint fölébe helyezkedő kiállítást egyhárom nemzetnek is alig sikerülne rendezni.

Ezen tanulságokat és tapasztalatokat vontam le a párisi kiállításból és tettem közzé azok számára, kiket talán érdekel. Sajnálattal kell konstatálni még, miszerint a külföldön az ipar és iparos nagyobb becsülés és előismerésben részesül, egy a munkás is, s ezen öntudatban munkálkodik nagyobb ambícióval úgy maga, mint hazájának érdekében.

Legyen tehát jelszavunk: a honi ipar pártolása!
Bolkay Pál, műasztalos.

Hirek és vegyesek.

A király nevenapja alkalmából ma esütörtökön d. e. hálaadó istentisztelet lesz a róm. kath. templomban, melyre az összes állami és közigazgatási tisztviselők, tanári és tanítói testületek, valamint az állami mentelep tisztikara is meghívattak. Azok is a kik jelen lesznek, azok is a kik nem juthatnak el az istentiszteletre, őszinte hő óhajással fohászkodnak a magyarok Istenéhez, hogy 36 éves királyunk még sokáig uralkodhassék hálás és szerető magyar népe fölött.

Fejedelemi vendégek Gömörben. Mint a „Rozsnyói Híradó“-ban olvassuk, Kóburg Fülöp herceg és fivére Ágost herceg mult hó 20-án érkeztek meg Pohorellára, 22-én követte őket Günther Schleswig Holsteini herceg nejével, Kóburg Dóra hercegnővel. A főurak mindennap kirándulnak a hegyek közé vadászni, s ez ideig Günther herceg egy 14-est, Kóburg Fülöp herceg egy 12-est, Ágost herceg pedig egy abnormis agancsot hozott terítékre. Mult vasárnap Fülöp herceg leányával Günther Dóra hercegnővel a veresköi templomban jelen volt az istentiszteleten.

Kinevezés. A hivatalos lap most közli *Marton* Imre zombori kir. pénzügyigazgatósági segédtitkárnak a helybeli pénzügyigazgatósághoz Szombath György helyére való kinevezését, melyet lapunkban biztos értesülés alapján néhány hét előtt közöltünk.

Hivatalos látogatás. *Paksy* József kassai kir. főügyész néhány napot városunkban töltött, s megvizsgálta a kir. ügyészség ügyforgalmát s a kir. fogházat. A főügyész f. hó 1-én elutazott városunkból.

Negyvennyolczas honvédek országos nagy gyűlést tartottak tegnap Budapesten az új városháza át- változtatott Károly-kaszárnya épületében. A gömörvármegyei honvédegyület *Fábrý* János nyug. tanár, *Kalla* Mihály építész és *Kálniczky* Endre putnoki ev. ref. lelkes képviselték. *Abonyi* Pál vármegyei tisztí főügyész is meg volt hiva a gyűlésre, de arról gyöngéklése miatt kénytelen volt távolmaradni.

A dalárda ujra ébred. Vasárnap, szeptember hó 30-án délelőtt 11 órakor a régi dalárda tagjai dr. *Veres* Samu felhívására értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az 1896. óta hallgató dalárdát ismét életre keltik. A tanácskozás folyama alatt a tagok majdnem egyenként kinyilvánították, hogy e fontos kulturális missziót teljesítő egyesület Rimaszombatban, mint megyei székvárosban többé nem nélkülözhető, s ezért szívesen lépnek ismét a működés terére. De a mennyiben négy év óta részint elhalálozás, részint elköltözés folytán a tagok létszáma megfogyatkozott, egy felhívás kibocsátását határozták el, melyben felkérlik városunk minden intelligens és önálló polgárát, a ki az ének-művészet gyakorlására hajlamot és tehetséget érez magában, hogy a működő tagok sorába lépni szíveskedjék. A megújuló dalárda első összejövetele folyó hó 14-én délelőtt 11 órakor lesz az állami elemi iskola III. oszt. tantermében.

A gömörvármegyei orvosszövetség választmánya f. hó 7-én, vasárnap délelőtt a közpórházban ülést tart, melyen tanácskozni fognak afelett, hogy az új orvosi díjszabásra nézve a törvényhatóság, s a városok és községek osztályba sorozása miként történjék.

Kossuth-szobor. A nagykőrösi hazafias lelkesedésük kifolyásaként egy szép s nagy szobrot emeltek Kossuth Lajos emlékének, a mely szeptember 30-án lett 40000 ember jelenlétében leleplezve. — A leleplezési ünnepélyen a helyi ünneplő közönségen kívül minden vidék küldöttsége ott volt, a városok küldöttségeit a polgármesterek vezették. — Az ünnepélyen, Rimaszombati város polgárságát és a rimaszombati választó kerület közönségét *Török* Gyula országos képviselő képviselte, ki ott nagy szabású beszédet tartott a magyar nemzeti függetlenség idealjairól.

Ellenőrzési szemlék. A cs. és kir. losonczy hadkiegészítő kerületi parancsnokságtól megérkezett a *közös hadseregbeli legénységi ellenőrzési szemlére* vonatkozó intézkedés. Az I. bizottság f. évi október hó 9-től 13-ig a rimaszécsi, 15—20-ig a tornallyai, 22—25-ig a rozsnói járásban, 27-én *Dobsinán*, 29-én *Garamvölgyön*, 30—31-én *Nagyroczén*; november 2—3-án *Jolsván*, 5-én *Ratkón* fog működni. A II-ik bizottság Nógrádmegye egy részében és Zólyomban, a III-ik bizottság Nógrádmegye másik részében végzi feladatát, s október 29—30-án Nyustján, november 2-án Rimaszombath fog működni.

A honvédségi ellenőrzési szemléket vármegyénkben *Draskóczy* István százados fogja tartani és pedig október 2-án Garamvölgyön, 4-én Nagyroczén, 6—8 Jolsván, 10-én Dobsinán, 12—15-én Rozsnyón, 17—19-én Rimaszombathban, 20-án Nyustján, 22—26-ig a rimaszécsi járásban, 29—30-ig Tornallyán. A szemle naponként d. e. 9 órakor veszi kezdetét.

A népfelkeltő jelentkezésénél *Hrotkó* jolsvai honvédszázados fog működni, s a jelentkezés határideje október hó 12-ike.

Nyugdíjazás. A varbóci ág. ev. egyház tanítóját, *Löfler* Ferdinándot saját kérelmére a közoktatásügyi miniszterium nyugalmába helyezte.

Az őszi luxus lóvásárban Budapesten Gömörvármegyéből is többen vettek részt, s lovaikkal méltó feltűnést keltettek. *Farkas* Zoltán egy szürke négyest, *Török* Gyula a rimaszombati kerület országgyűlési képviselője két világos sarga kettős jucker-fogatot, *Samarjay* János hínóts fogatot mutatott be. A több szaz fogat bemutatásánál a jury *Andrássy* Sándor gróf elnöke alatt *Farkas* Zoltán négyes fogatának diszoklevelet, *Török* Gyula országos képviselőnek pedig a kettős jucker fogatoknak szánt díjakból a 3-at, egy rendkívüli szép ezüst veretű vadász felszerelést börtökban ítélte oda. A kitüntetések nyert fogatokat le is fényképezték, hogy képes-lapok útján széles körben ismertekké tegyék. Gratulálunk a szép sikerekhez.

A „Kis-kut“ környékét az utóbbi időben valóssággal ellepték a fuvarosok és mindenféle vásárra járó szekeres emberek; a kik ott a közvetlen közelben éteték és itatták a lovaikat, ökreiket, mint valami vendéglő udvarán. A forrás tisztasága és hozzáférhetősége ez által veszélyeztetve lévén, rendőrkapitányunk díeszeret méltó gondoskodással elrendelte, hogy a kut környéke czölöpökkel olyan módon elzárassék, hogy annak közvetlen közelébe lábas jóságokkal férközni ne lehessen.

Népszámlálás lesz a jövő január első napjain. A munkálát előkészítéssel végett vármegyénk összes főszolgabírái és polgármesterei most kedden értekezletet tartottak Rimaszombathban, melyen a főbb irányelveket állapították meg. Mint halljuk, a részletkérdések kidolgozása végett még többször lesz ilyen tanácskozás, melybe valószínűleg már a községi körjegyzők egy részét is bevonják.

A „Fehér-kereszt“ céljairól. Mint az országos lapokban olvastuk, Nagyváradon a „Fehér-kereszt egyesület“ aegise alatt szeptember közepén lélekemelő ünnepély keretében nyitották meg az új lelenzházat. Ez alkalommal *Tabódy* József es. és kir. kamarás, a „Fehér-kereszt“ országos lelenzház-egyesület központi másod-elnöke szép beszédben fejtegette a nemes célok szolgálatára alakult egyesület hivatását és feladatait. — „Tulajdonoson politizáló nemzet lévén — ugymond a szónok — a magyar társadalmi bajokból származott társadalmi kérdések megoldása iránt közönyös társadalmunk mulasztása folytán, — a gyermekhalandóság nálunk oly nagy mérvet öltött, hogy az országos statisztika kimutatása szerint 300000-re ment az évente elhalt gyermekek száma, a bányadmagával Árpád apánk e hont elfoglalta volt, már pedig nem csupán nyelvében és szabadságában, de nemzeti anyagában, egészséges létszámában is él a nemzet! Ezt gondolva fel, hozta létre az öntudatra ébredett társadalom 1885-ben a nagy gyermekhalandóság ellen küzdő azon egyesületet, mely e haza veszendő gyermekeinek ártatlansága és a keresztényszeretet kifejezésére választá jelvényeül e „Fehér kereszt“-et, mely alatt kitaró buzgalommal, vallás- és nemzetiség különbség nélkül igyekeznek életben megtartani és hasznos honpolgárokká felnevelni Magyarországot minden elhagyott gyermekét. E jelben győzött a társadalom, tíz év alatt fényes eredményt érve el, sok ezer gyermeket mentvén meg egy fenséges asszony védnöksége alatt, ki szent István elvesztett koronájáért a haza veszendő gyermekei megmentésében kereste és találta volt vigasztaló örömét, a társadalom legyőzve az előítéleteket, egyoldalú felekezeti szűkösnek, sem titkos társulati szellem befolyásának, melyekkel olykor gyanúsított, tért nem engedvén; de igenis a m. kormány és hatóságok támogatása mellett igénybe vevén a bárkitől jövő jótékonyt, melyet teljes mérvben kiérdemelt. Erről győződve meg Széll Kálmán jog, törvény és igazság szellemétől áthatott kormány, mely belátta, hogy még egyrészt a jó bel-, követezkéskép a jó külpolitika, vagyis a jó közigazgatás e melegágya: úgy viszont e mellett másrészt a nemzeti anyag állandó gondozása, legfőbb nemzeti érdek. 1898. 21. t.-cz. alapján a nemzeti anyag megmentési céljából szerződésre lépett a „Fehér-kereszt“ országos lelenzház egylettel, melynek értelmében 0—7 éves korig az elhagyottak nyilvánított gyermekeket az egyesület a betegápolási-alap terhére felvenni tartozik, 7 év lévén a gyermek testi és szellemi életrevalóságának legvalóságosabb alapvető korszaka. De valamint a ház celszerű volta: a jó falaktól és vihar ellen biztosító, biztosított tetőtől is függ, nehogy a hét éven felül elhanyagolt nevelés folytán, elzüllesnek teszik ki a jövő nemzedéket, mi nagy erkölcsi kárral járna, az állam támogatása mellett 7 éves korig felnevelni és aztán a község terhére utalt gyermekeket, a hatóság támogatásának igénybevételével tovább is buzgón kell gondozni a társadalom biztosító szívének; mert csak így lesz teljes és a jövőt biztosító üdvös működésünk!“

tele mellett tovább is buzgón kell gondozni a társadalom biztosító szívének; mert csak így lesz teljes és a jövőt biztosító üdvös működésünk!“

Biciklizet-betegség. A sportnak sok mindenféle nemét úzik városunkban, de egyikkel sincs soha semmi baj, csak a biciklizet. A vadász tudja, hogy csak a vadat szabad meglőni, nem a szomszédját, az urlovast nem gázol bele a néptömegbe, a lawn-tennis labdát nem vadálják a pálya mellett békésen sétálókat hátához. Szóval mindenikben megtartják az előirt szabályokat, csak éppen a biciklizet *egy része* (bizonyosan a kezdő ifjúság köréből) nem hederit az ezen sport féktelen üzését korlátozó szabályokra, melyek pedig már miniszteri rendeletben is publikáltak. Járdaikon, tereken száguldoznak ezek az ördögös masinák, nem egyszer leverte lábairól a járó-kelőket, este pedig *lámpa nélkül* futkosnak ide-oda. Eppen ideje volt tehát a rendőrkapitány eléggé nem dicserhető helyes intézkedése, melylyl falragaszokban figyelmezteti a féktelenkedő biciklizeteket a szabályok megtartására. A figyelmeztetés így szól: „Tilos a kerékpáron való közlekedés a város utcáin és közterein lévő járdán, az Erzsébet-teren levő két fásor között, azon belül pedig akkor, a midőn ott nagyobb néptömeg van, a Széchenyi- és Dianna-fürdőkeretben és az Erzsébet-teretben. — Ezen tilalom ellen vétők az 1897. évi m. kir. belügyminiszteri 42159. számú rendelet 18-ik §-a alapján 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetén 8 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesznek megbüntetve.“

Gyilkosság. Mult hó 22-én éjjel Poprócsón *Török* Mihály, Soltész Pál, Soltész János és Soltész Mihály a koresmában való mulatozás között birokra keltek, miközben Soltész Pál *Török* Mihály pajtását néhányszor a földhöz vagdosta. Miért *Török* Mihály haragra lobbant, neki dühödött s kését Soltész Pál szívébe döfte, ki rövid esztendő után meghalt. A boncoltás szeptember 25-én ejtetett meg, a mikor is a tettest elfogták s a nagyroczói járásbíróhoz kísérték.

A „Magyar Hírlap“ jelenti, hogy *Jókai* Mór, *Mikszáth* Kálmán, *Bródy* Sándor, *Bárony* István, *Herezeg* Ferenc, *Georges* Ohnet, *Emile* Zola, *Marcel* Prevost, *Ridder* Haggard, *Leo* Tolstoj egy-egy kötet új regényét, tehát tíz kötet regényt kapnak előfizetői karácsonyi ajándékkul teljesen ingyen, azok t. i. a kik félre előfizetnek. A negyedéves előfizető öt kötetet kap e regényekből. A ki pedig hónapról-hónapra küldi be az előfizetési díjat, annak két kötet regényt küld a karácsony megelőző napokban, legkésőbb december 20-ikáig a „Magyar Hírlap“ kiadóhivatala.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Művészi

kézimunkát és vízfestést tanít német társalgással egybekötve **Tóth** Béláné Rimaszombath, Koháry-utca.

1-3

Pályázat.

A Rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság rákosi vaskőbányájánál fennálló élelmezési üzletéhez **kezelői állásra** pályázatot nyit. Ezen állás **1901. évi január hó 1-én** foglalandó el; folyamodványok a „**rákosi vaskőbánya**“ (u. p. Kövi) üzemezetőségéhez intézendők.

1-2

Hirdetmény.

2783. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Brndjár János** és **Brndjár András** végrehajlatónak **Kaliska János** klenóczyi lakos végrehajlatást szenvedő elleni 290 korona tőke és járuléka iránti árverési ügyében a végrehajlati árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Klenóczy községben fekvő s a klenóczyi 1177. sz. tjkönyvben **Kaliska János** ulicsyankin tulajdonául felvett A. 1. sor 2625/66. hrszámú szántó, legelő, erdő sterméketlen ingatlan birtokára 722 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 10-ik napjának** délelőtti 10 óráját Klenóczy község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülirt ingatlanok becseron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozó tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 70 korona 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi június hó 7-én.

Cseh, kir. törvszéki bíró.

Kiadó üzlethelyiség lakással.

Rimaszombathban, **Erzsébet-ter és Kossuth-utca sarkán** levő üzlethelyiség és lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel **folyó év november 1-től bérbeadó.** Értekezhetni **Süteő** István ügyvéddel.

4-*

Kiadó üzlethelyiség lakással.

Rimaszombathban, a **Deák** Ferencz-utca sarkán levő üzlethelyiség és emeleti lakás mellékhelyiségekkel **1900. évi február hó 1-től bérbeadó**, esetleg a ház el is adó. Értekezhetni **Szontágh** Károlylyal.

Hirdetmény.

4284. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a **Zólyom-brézó-Breznyóháza-Tiszolci helyi érdekű vasút** számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: **Tiszoloz község** névze 1900. évi **október hó 17-én** reggel 9 óra, a tiszolci állomáson.

Az érdekelték felhivatnak, miszerint netalán észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokból a fenti helyi érdekű vasút számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kített kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármely czim alatt igényt tartanak; ezeket **1900. évi október hó 15-éig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthető.

Kelt Rimaszombatban, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1900. évi szeptember hó 7-én.

Kovács Géza, kir. tszéki albiró.

Eladó szikvizgyár.

Egy még kevésbé használt, a legjobb állapotban levő szikvizgyár **2500 üveggel** azonnal eladó.

Venni szándékozók forduljanak **Rimaszécse** **Lamos Lajos** gyógyszerártulajdonoshoz.

1—*

Hirdetmény.

4195. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Vitályos Mihály** (Magló) alsó-balogi lakos képv. **Dr. Cziner Miksa** ügyvéd által végrehajtatónak **Minázs András és neje** szül. Paulik Mária klenőzi lakosok végrehajtást szenvedő elleni 156 kor 42 fillér tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Klenőz községben fekvő a klenőzi 149. sz. tjkvben A. 9. sorszám alatt foglalt Minázs András és neje szül. Paulik Mária nevének álló 1/6-od urbéri birtok utáni erdőilletőségre 64 koronában.

Es a klenőzi 151. sz. tjkvben A. 5., 6., 7., 8., 11., 12., 15. és 16. sorszám alatt foglalt 674., 675., 1104., 1105., 1630., 1643., 2218/a és 2272/b. számú ingatlanokból B. 3. alatt Minázs Andrásné szül. Paulik Mária nevére irt 10/38-ad résznyi birtokilletőségre az 1748 koronában ezen megállapított kikiáltási becsárban a C. 9. alatt özv. Paulik Gergelyné szül. Hruska Zsuzsanna javára bekebelezett özvegyi jog épségben tartása mellett fent ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi december hó 4-ik** napjának d. e. 10 óráját Klenőz községbe a község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 6 korona 40 fillér és 174 korona 80 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1900. augusztus 30.

Kovács, kir. tszéki albiró.

Hirdetmény.

2354. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bodon József** ügyvéd végrehajtatónak öz **Rohács Andrásné** szül. **Skornya Anna és társai** végrehajtást szenvedők elleni 77 korona 70 fillér tőke és járuléki iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimalehota községben fekvő s a rimalehotai 9. sz. tjkvben A. 2—28. sorszám alatt foglalt 1/3 urbéri kültelekből, s az ezután járó erdő és legelő illetőségből Rohács Andrásné szül. Skornya Anna, Rohács András és Rohács János B. 5, 7 és 8 alatti birtokilletőségre (vagyis az egész ingatlan 18/24-ed részére) az 1768 koronában ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 17-ik napjának** délelőtti 10 óráját Rimalehota község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 176 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. május 14. **Cseh**, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

1506. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Óri és Hoffmann** budapesti bejegyzett czég végrehajtatónak **Sipos János** és neje **Runyay Julianna** végrehajtást szenvedők elleni 556 korona 50 fillér tőke és járuléki iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városban fekvő s a rimaszombati 977. sz. tjkvben Sipos János és neje szül. Runyay Julianna tulajdonánál A. 1 sor 402. hrszám alatt felvett a rima-parti utcában 2. sz. alatt fekvő kőház és udvarra 2000 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 19-ik napjának** délelőtti 10 óráját, ezen kir. törvényszék telekkönyvi hivatalába tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 200 koronát készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi április hó 6-án.

Cseh, kir. tszéki bíró.

Árverési póthirdetmény.

4490. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a **Varga Nándor** Sajópuspöki lakos végrehajtatónak **Körtvélyesi István** és neje **Duncsek Erzsébet** sajópuspöki lakosok végrehajtást szenvedők elleni 182 korona s járuléki iránti végrehajtási ügyében 3305/900. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a Sajópuspöki 284. sz. tjkvben A. 1. 1. sorszám alatt foglalt, Körtvélyesi István és neje Duncsek Erzsébet 69. hrszámú beltelkére és azon épült 116. sz. alatti házra 812 korona kikiáltási árban Sajópuspöki községbe a községi bíró házához **1900. évi október hó 10-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött** árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján a putnoki takarékpénztár végrehajtató érdekében is 100 korona tőkekövetelése s járuléki kielégítése végett megtartani fog.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1900. évi szeptember hó 21-én.

Kovács, kir. tszéki albiró.

Hirdetmény.

2189. sz. — A tornallyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati takarékpénztár végrehajtatónak **Kolmont János** és **társai** végrehajtást szenvedő elleni 240 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a tornallyai kir. járásbíró) területén levő Abafala községben fekvő az abafalai 15. sz. tjkvben 79. és 87. hrsz. alatt foglalt, jelenleg Kosztúr József, Pál, Mária és kiskoru Kosztúr Ferencz nevének álló szántóföldre 660 koronában; az abafalai 26. sz. tjkvben A. 1. 2—12. sorsz. alatt foglalt külirtokból a Lukács Mária férj. Kolmont Jánosné 1/12-ed részben megillető jutalékra 1220 koronában és az abafalai 272. sz. tjkvben foglalt 16. hrszámú belsőségből és azon épült 16. sz. alatti házból a Kolmont Jánosné s Lukács Mária 1/12-ed részben megillető jutalékra 408 kor. 34 fillérben ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900. évi november hó 19-ik napjának** délelőtti 9 órakor Abafala községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagyis 66 korona, 122 korona és 40 korona 84 fillér készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett ártólánnyal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tornallyán, 1900. évi szeptember hó 6-án.

A tornallyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Gazda, kir. albiró helyett: **Feledy**, kir. albiró.

1—3

Pályázati hirdetmény.

1879. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. városánál nyugdíjazás, illetve lemondás folytán megüresedett **polgármesteri**, esetleg előléptetés folytán üresedésbe jöhető **főjegyzői** állás betöltése végett pályázat nyittatik. Felhivatnak mindazok, kik ezen 2800, illetve 2400 korona készpénzzel díjazott, szabályszerű nyugdíjjal összekötött hivatali állást elnyerni kívánják, hogy az ez iránti, az 1883. évi I. t.-cz. 3. illetve 6-ik §-ában előírt képzettségeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket a városi tanácshoz ezimezve, a hirdetmény keltétől számított 30 nap alatt adják be.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város képviselőtestületének 1900. évi szeptember hó 20-án tartott közgyűléséből.

Kishonthy, polgármester h.

2—2

Hirdetmény.

461 sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíró 1900. évi V. 272/1. számú végzése következtében dr. **Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **Fecher Dávid** javára **Weltkugel Gyula** ellen 499 korona 58 fillér s járuléki erejéig 1900. évi augusztus hó 12-én fogantatott biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 630 koronára becsült felfedelese kosi, lovak, triór, szőrörösta, tűzfából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. bíróság 1900. V. 272/3. sz. végzése folytán 499 korona 58 fillér tőkekövetelés, ennek napjától járó kamatai és eddig összesen 120 korona bíróság már megállapított költségek erejéig Répás-pusztán leendő eszközzésére **1900-ik évi október hó 19-ik napjának** délutáni 1 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1900. évi szeptember hó 25-én.

Kovács Géza, kir. bíró. végrehajtó.

MIÉRT

van annyi utánzat?

MERT

valódi Eisenstädter-féle

LINOLEUM padló-zománcz

a törv. bejegyzett „vaslovag“ védjeggyel a legjobb és legtartósabb fénymaz **puha padlóknak és konyhabutoroknak bemázolására.**

Bejegyzett

Védjegy „Vaslovag“ lovag“ védjeggyel

A Linoleum padló-zománcz egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig fölülmulthatatlan. A következő változatokban kapható: 1 sz. sárgás-barna, 2 sz. sötét-barna és 3 sz. mahagoni-barna. Nagy elterjedtségénél fogva

LINOLEUM padló-zománczunkat

különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utánzatokkal hamisítják, miért is **kérjen mindenki kizárólag** csak **Eisenstädter-féle LINOLEUM padló-zománczot**, a törv. bejegyzett „vaslovag“ lovag“ védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

lak- és festékgyára Bécs.

Főraktár:

Braun Zsigmond

vaskereskedése Rimaszombat

10—12

Tüzifa és köszén.

A beálló idény alkalmával tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy nálam mindenféle, legjobb minőségű **tüzifa**, u. m. **bükk-, cser- és tölgyfa jutányos árban** kapható lesz. Megjegyzem, hogy **gőzfűrészt** is berendezve, a tűzifát összevágva, házhoz is szállíthatom, és rendelvények már is előjegyezhetők — Ugyanitt értesitem még a nagyérdemű közönséget, hogy **salgótarjáni, putnoki és vadnai köszén** raktáron tartok, azt **jutányos árban** úgy kicsinyben, valamint teljes kocsirakományal **házhoz szállítva** elrusítom — Tüzelőanyagok eladására legnagyobb gondot fordítva, kérem a nagyérdemű közönséget nagybecsű bizalmával megtisztelni, a legpontosabb és legjutányosabb kiszolgálást biztosítom.

Mint az „**Assicurazioni Generali**“ gömörmezei főügynöke, a legolesőbb díjak mellett mindennemű ágazatu biztosítást, u. m. **tűz-, élet- és balesetbiztosítást** eszközölök; az eddig irántam tanusított jóakaratu támogatást megköszönve, vagyok teljes tisztelettel

KOHN ALBERT, fakeskedő

és a trieszti ált. biztosító-társaság

(Assicurazioni Generali) gömörm. főügynöke Rimaszombatban.

9—*